

PAPER DETAILS

TITLE: Gaziantep Seriye Sicilleri Üzerinden Bir Tipoloji Denemesi (1696-1831)

AUTHORS: B sra Saqlam,Hicran Hanim Halaç

PAGES: 413-425

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3893384>

Gaziantep Şeriye Sicilleri Üzerinden Bir Tipoloji Denemesi (1696-1831)*

Büşra SAĞLAM DORUK**

Hicran Hanım HALAÇ***

ÖZ

Osmanlı topraklarına dahil olmuş, Osmanlı himayesinde yaşam sürmüş her yerleşim, Osmanlı'nın arşivciliğe verdiği önem sayesinde araştırılabilir ve veri elde edilebilir olmuştur. Gaziantep kenti de Osmanlı'nın bu geleneğinden yararlanmış, günümüzde kentin geçmişini aydınlatılabilir imkanı sunmuştur. Çalışmada 1696-1831 yılları arasında Gaziantep'te bulunan konutlar üzerinden bir tipoloji çalışması yapılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda incelenen 24 adet Şeriye sicilinde bulunan 335 konut barındırdıkları mekanlara göre tiplere ayrılmış, 56 konut bu ayrışmanın dışında kaldığından analiz 279 konut üzerinden sürdürülmüştür. Oda ve beyt ayrımı üzerinden yürütülen bu tipolojik çalışmada elde edilen sonuçlar odanın beyt mekanından başka bir mekan tanımladığı, konutun ve dolayısıyla kentin gelişimi ile doğrudan ilişkili olduğu belirlenmiştir. Araştırma, Gaziantep kenti özelinde yapılmış olsa da bahsi geçen döneme daha önce mevcut olmayan bir bakış gerçekleştirdiğinden, alana katkısının değerli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şeriye Sicilleri, Gaziantep, Konut, Tipoloji, Satış Belgeleri.

A Typology Experiment Based on Gaziantep Kadi Records

ABSTRACT

Every settlement that was included in the Ottoman lands and lived under Ottoman protection could be researched and data could be obtained thanks to the importance the Ottomans gave to archiving. The city of Gaziantep also benefited from this tradition of the Ottoman Empire and today it offers the opportunity to shed light on the past of the city. The aim of the study was to conduct a typology study on the houses in Gaziantep between 1696 and 1831. In this regard, 335 houses in the 24 Kadi records were examined were divided into types according to the spaces they house. 56 houses were excluded from this separation, the analysis continued on 279 houses. The results obtained in this typological study carried out on the distinction between room and "beyt" have determined that the room defines a space other than the beyt space and is directly related to the development of the house and therefore the city. Although the research was conducted specifically for the city of Gaziantep, it is considered to be valuable in its contribution to the field as it provides a previously unavailable look at the period in question.

Keywords: Kadi Records, Gaziantep, Housing, Typology, Sales Documents.

1. Giriş

Gaziantep, geçmişten günümüze pek çok uygarlığa şahitlik etmiş, birçoğuna yurt olmuştur. Konumu itibariyle ticari ve kültürel etkileşimler kurmuş, birçok toplumu ve dolayısıyla yerleşimi etkilemiş ve doğal bir sonucu olarak bu ilişkiden etkilenmiştir. Gaziantep bu var olma süreci içinde çeşitli dönüşümleri geçirerek kendi varlığını oluşturmuştur. Bu var olma sürecinde Gaziantep konutu da kendi mevcudiyetini ortaya koymuştur.

İlk yerleşim bölgesi kale içerisinde olsa da Gaziantep konutu denildiğinde tanımlanan yapı, kale çevresinde şekillenen oluşumlardır. Dar ve çıkmaz sokaklar etrafında konumlanan Gaziantep konutu, sokakla ilişki kurmayan ve yüksek duvarlarla çevrili avlu etrafında düzenlenmiş bir kurgudadır (Atalar, 2004). Genellikle iki katlı olan Gaziantep evlerinde konut mekanlarının tamamı avluyla ilişki kuracak

* Bu makale yürütülen "Şeriye Sicilleri Işığında Antep Konut Mimarisi (18. Yüzyıldan 19. Yüzyılın İlk Yarısına)" başlıklı doktora tezinin bir bölümünden üretilmiştir./This article was produced in the chapter of the doctoral thesis titled "Antep Residential Architecture in the Light of Sharia Registers (18th Century to the First Half of the 19th Century)".

** **Corresponding Author/Sorumlu Yazar,** Doktora Öğrencisi/Ph.D. Stud., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye/ Eskişehir Technical University, Eskişehir, Türkiye, busrasaglam@ogr.eskisehir.edu.tr

*** Prof. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye/ Eskişehir Technical University, Eskişehir, Türkiye, hhhalac@eskisehir.edu.tr

Makale Gönderim ve Kabul Tarihleri/Article Submission and Acceptance Dates: 29.04.2024-27.06.2024

Citation/Atıf: Sağlam Doruk, B., Halaç, H. H. (2024). Gaziantep Şeriye Sicilleri Üzerinden Bir Tipoloji Denemesi (1696-1831). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 54, 413-425. <https://doi.org/10.52642/susbed.1475491>

şekilde düzenlenmiştir. Mekanlar zemin katta avluya dönük, üst katta hem avluya hem de sokağa dönük olarak kurgulanmıştır (Erman & Geyyas, 2022). Bu şekillenişin en temel nedeni Anadolu’da hemen hemen tüm yerleşimlerde olduğu gibi burada da mahremiyettir. Ailenin özel yaşantısının korunması, konutun sokak ile bağlantısının kısıtlanması ile sağlanmış, bu olgu konutun tüm şekillenişini etkilemiştir. Öyle ki konutun sokağa bakan cepheleri az pencereli sağır duvarlar olarak tasarlanırken avlu cepheleri daha açık bir kurguda oluşmuş, iç mekanların avluyla bütünleşerek hayat bulması sağlanmıştır.

Gaziantep konutunun mekan bileşenlerine bakıldığında yine avlunun merkezde olduğu görülmektedir. Avlu etrafına yerleştirilen odalar yazlık kışlık olarak ayrılmış, bunlarla birlikte mutfak, kiler avlunun ucunda yer almıştır. Bazı evlerde giriş dehlizinin bir yanında ocaklık (mutfak) bir yanında ahır bulunduğu görülmektedir (Erol, 1993). Geleneksel Gaziantep evinin yapısal kurgusunu oluşturan ana mekanlar, avlu, eyvan, odalar ve mutfaktır. Kiler, mağara, bardakaltı, ahır ve tuvalet konutta yer alan ve yaşantıyı destekleyen diğer mekanlardır (Erman & Geyyas, 2022).

Gaziantep konutuna dair genel geçer tanımlama ve açıklamalara bakarak, bu alanda yapılmış çalışmaları inceleyerek ve kenti gözlemleyerek veri elde etmek ve fikir sahibi olmak mümkündür. Ancak dönem çalışmalarında bu araştırmalar yetersiz olmaktadır. Bu doğrultuda çalışmalara en temel kaynağı oluşturacak olan bahsi geçen döneme ait günümüze ulaşan kayıtlardır. Nitekim bu araştırmanın temelini oluşturan beyt ve oda kurgusu Gaziantep ile ilgili yapılan sınırlı çalışmada yer bulmuş, bu çalışmalarda da beyt ve odanın aynı mekanı tanımlamak için kullanıldığı ifade edilmiştir. Kıvrım’ın (2009) Gaziantep konutu ile ilgili yaptığı araştırmasında oda kelimesi yerine Arapça beyt kelimesinin kullanıldığını belirtmiş, bu iki ifadenin ayrımı üzerinde durmamıştır. Ancak bu çalışmada bu iki ifadenin farklı mekanları tanımladığı Gaziantep’e ait Şerîye sicillerinde bulunan satış belgelerinden tespit edilmiştir.

Osmanlı topraklarına dahil olmuş, Osmanlı himayesinde yaşam sürmüş her yerleşim, Osmanlı’nın arşivcilğe verdiği önem sayesinde araştırılabilir ve veri elde edilebilir olmuştur. Tahrir defterleri, Ahkam defterleri, Derdest defterleri, Şerîye sicilleri gibi kendi dönemi içerisinde kayıt altına alınmış pek çok kaynak, günümüzde incelenen döneme ışık tutan önemli bilgiler barındırmaktadır.

Çalışma, Şerîye sicillerinde bulunan satış belgelerinde tanımlanan mekan bileşenlerinin irdelenmesi ile bir tipoloji çalışmasının yapılıp yapılamayacağı sorusu ile ortaya çıkmıştır. Şerîye sicillerinde bulunan konut tanımlamaları, böyle bir değerlendirmeye imkan sağlamaktadır. Gaziantep kentine ait Şerîye sicilleri 174 adet olup bu kayıtların 1531-1540 yılları ile 1907-1908 yılları arasını kapsadığı görülmektedir. Bu kayıtlardan büyük bir çoğunluğunun transkribe edilmiş olması, çalışmada Gaziantep’in seçilmesinin temel nedenlerinden biridir.

Çalışma kapsamı belirlenirken yapılan çalışmada Gaziantep kentine ait daha önce yapılan çalışmaların dışında bir dönem belirlemek, aydınlatılmamış bir döneme bakış sergileyebilmek açısından kıymetlidir. Bu doğrultuda bakıldığında Canbakkal’ın (2009) 1656-1660 yılları arasında ait iki sicil kaydı ile 1689-1693 yıllarına ait iki sicil kaydını doktora çalışmasında değerlendirdiği görülmektedir. Yine Çakır (2010) doktora tezinde, 16. Yüzyılda Gaziantep şehrini Şerîye sicilleri ve diğer arşiv kaynaklarında bulunan veriler ışığında incelemiştir. Pierce (2005) “Ahlak Oyunları 1540-1541 Osmanlı’da Ayntab Mahkemesi ve Toplumsal Cinsiyet” isimli kitabında Şerîye sicilleri aracılığıyla dava kayıtlarını incelemiş, dönemin yargı sistemiyle ilgili araştırmalar yapmıştır. Çınar (2000) doktora tezinde 18. Yüzyılın ilk yarısında Antep şehrinin sosyal ve ekonomik durumunu 18. Yüzyılın ilk yarısına ait 60 Şerîye sicil kayıtları aracılığıyla incelemiştir. Çınar çalışmasını mühimme defterleri, vakfiyeler ve tahrir defterlerinden de istifade ederek tamamlamıştır. Bu çalışmalara ek olarak Kıvrım’ın (2005) doktora tezi, 1670-1680 yıllarında Ayntab ve Konya şehirlerinde yaşayan insanların birbirleriyle olan ilişkileri ve günlük hayatlarının nasıl şekillendiğini ortaya koymayı hedeflemiştir. Gaziantep kenti için yapılan tüm bu çalışmaların hiçbirinde kentin konut yapısının araştırılmadığı görülmektedir.

Bu çalışmanın kapsamını Gaziantep Şerîye sicilleri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda kente ait 61, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 96, 98, 99, 108, 109, 111, 113, 120, 122, 123, 125, 129, 131, 135, 137, 141, 142 sicil numaralı 1696-1831 yıllarını kapsayan Gaziantep Şerîye sicilleri çalışma kapsamında tutulmuş, belirlenen sicil kayıtlarına ait transkripsiyon çalışmalarının 27 adet tezde yapıldığı belirlenmiştir. Çalışma bu transkripsiyon çalışmaları üzerinden yürütülmüş, bu kayıtlar içerisinde bulunan satış belgeleri tespit edilmiştir. Araştırılan

24 adet Şer'iye sicili içerisinde toplam 335 satış belgesi ve dolayısıyla 335 konut bu çalışmanın ana kapsamını meydana getirmektedir.

Tablo 1. Gaziantep Şer'iye Sicillerine Ait Yapılan Transkripsiyon Çalışmaları

		Yazar Adı	Tez Adı
1	344343	Mustafa Çavdaroglu	61 numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (s. 1-100) H. 1124-1125/M. 1712-1713
2	369304	Mehmet Can	61 numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi
3	297951	Ökkeş Narinç	1712-1715 Tarihleri Arasında Gaziantep'te Sosyal-Siyasi ve İktisadi Yapı: 64 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicilinin Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.
4	297948	Naime Kayaçaglayan	1714-1715 tarihleri arasında Gaziantep'te Sosyal, Siyasi ve İktisadi Yapı: 65 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi
5	376711	Eyüp Erbilici	1715 Tarihinde Gaziantep'te Sosyal, Siyasi ve İktisadi Yapı: 66 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicilleri Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi.
6	616283	Şeyda Sağlam Öztürk	67 numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1128-1129/M. 1716-1717 s. 429-603)
7	533468	Şahin Doğan	68 Numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1129-1130/M. 1717-1718 s. 179-356)
8	313904	Ahmet Külek	71 numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili transkripsiyonu (1-101. sayfalar-H. 1132/M. 1720)
9	521012	Yüstra Eroğlu	96 Nolu Ayntab Şer'iye Sicilinin H. 1153-1154 transkripsiyonu ve değerlendirilmesi.
10	254157	Ömer Faruk Yılmaz	98/1 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili (H. 1155/M. 1742-1743) Transkripsiyon ve Değerlendirme
11	254156	Sema Yüce	98 numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili (H. 1155/M. 1742-1743) Transkripsiyon ve Değerlendirme
12	240742	Zemzem Yücedür	98/3 numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili (H. 1155/M. 1742-1743) Transkripsiyon ve Değerlendirme
13	356225	Aylin Kurt	99 numaralı Ayntab Şer'iye sicilinin (H. 1139-1159/M. 1727-1746) transkripsiyonu ve değerlendirilmesi
14	43888	Fuat Yıldırım	108 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili H. 1164-1165,(M. 1750-1752)
15	279293	Mehmet Karasakal	109 Numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1165/M. 1752)
16	572510	Saliha Işık Ökke	111 numaralı ayntab şer'iye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1166-1168/m. 1753-1755)(S. 1-145)
17	10733	Galip Eken	Gaziantep'in 113 Numaralı Şer'iye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme (H. 1168-1169 M. 1755-1756)
18	87546	Zeynel Özlü	Gaziantep'in 120 Numaralı Şer'iye Sicili
19	446776	Çiğdem Yılmaz	122 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1177-1178/M. 1763-1764).
20	186748	Serhat Kuzucu	123 numaralı Gaziantep Şer'iye Sicilinin Transkripsiyonu ve değerlendirilmesi.
21	405493	Makbule Bakırcı	1761-1762 Tarihleri Arasında Ayntab'da Sosyal, Siyasi ve İktisadi Yapı: 125 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi
22	264802	Neşe Toğrul	129 numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin (H. 1061, 1108, 1142/M. 1650, 1696, 1729) transkripsiyonu ve değerlendirilmesi
23	351672	Ayşe Güdelloğlu	131 Nolu Şer'iye Sicil Defterine göre Gaziantep'in Kültürel, Sosyal ve Ekonomik Durumu
24	502164	Abdullah Bilici	135 numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi (H. 1205-1207/m. 1790-1792. s. 1-204)
25	326116	Serpil Acioğlu	137 numaralı Ayntab Şer'iye Sicilinin (h. 1216-1220/m. 1801-1806) transkripsiyonu ve değerlendirilmesi
26	189648	Aynur Geçkil	141 numaralı Gaziantep Şer'iye sicili, metin-değerlendirme (h. 1234-1236/m. 1818/1821)
27	425677	Leyla Akcan	1824-1834 Tarihleri Arasında Gaziantep'te Sosyal, Siyasi ve İktisadi Yapı (142 Numaralı Gaziantep Şer'iye Sicili Metin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi S. 1-253).

2. Yöntem

Mimarlık alanında yapılan tipoloji çalışmaları konutun planları, mekan bileşenlerinin boyutları, cephe özellikleri gibi bir çok veri değerlendirilerek yapılmaktadır. Ancak sicil kayıtlarından konutun cephe özellikleri veya planları ile ilgili veriye erişmek olanaksızdır. Yine de bu belgeler ışığında bir tipoloji çıkarmak ve tiplerin ilişkili olduğu durumları irdelemek imkansız değildir. Faroqhi (2009) yaptığı tipoloji çalışmasında sicillerde kayıtlı olan evlerde bulunan veya bulunmayan farklı kategorilerdeki odaları kriter olarak almıştır. İrdelediği evleri tabhane, oda, sofa ve avlu mekanlarının kombinasyonlarından oluşturduğu

altı kategoriye bölen Faroqhi, değerlendirmelerini bu kategoriler altında yapmıştır. J. C. David'in (1975) Halep geleneksel konutları için yaptığı tipoloji çalışmasında konutları 4 tip altında incelemiştir. 1. Tip konutlar sadece avlu ve odalardan oluşan ortalama 83 metrekarelik konutlardır. 2. Tip olarak tanımlanan kategoride konutların ortalama 189 metrekare olduğunu, Tip 1'den farkının avludaki havuz ve cephedeki biraz daha fazla özen olduğunu belirten David, bu tipin 1. Tipten en büyük farkının boyutu olduğunu belirtir. 3. Tip 400 metrekare boyutlarında avluda havuzun, eğlenceler için bir platformun, eyvanın bulunduğu görülür. Eyvanın her iki tarafında iki küçük salon bulunur, ka'alar (kabul salonları) her evde yoktur. Zemin katta diğer odalar yatak odaları ve kadınlara ait odalardır. Mutfak ve servis mekanları ek bir avlu etrafında gruplandırılmıştır. 4. Tip konutların 3. Tipten farkı boyutudur. Bu konutlar ortalama 900 metrekare civarındadır. Özcan (1993) doktora tezinde yaptığı tipoloji çalışmasında, Konya'da evlerin satışını etkileyen durumları araştırmış, bu kapsamda konutları tabhane, sofa, oda ve avlu bileşenlerinin farklı alternatifleriyle oluşturduğu dört tipe ayırmıştır.

Araştırmanın bu aşamasında sicillerde bulunan satış belgelerindeki konutların iç mekan bileşenleri temel alınmıştır. Gaziantep'te genellikle menzil olarak ifade edilen konutun iç mekan bileşenleri fazlasıyla çeşitlilik göstermektedir. Beyt, oda, eyvan, mutfak, hazine, tabaka, kiler, mağara gibi mekanlar Gaziantep konutunu meydana getiren temel bileşenlerdir. Gaziantep konutunda, bu çalışmanın da ana kurgusunu var eden beyt ve oda ayrımı ilginçtir. Gaziantep sicillerinde yapılan konut tanımlamalarında beyt ve oda farklı mekanları tanımlamak için kullanılmıştır. Araştırılan konut tanımlamalarında Gaziantep konutunda en fazla karşılaşılan mekan beyt olmuştur. Beyt ifadesinin hem oda hem de ev anlamında kullanıldığı çeşitli kaynaklarda yer bulmuş, Gaziantep'te bu mekanın ailenin tüm ihtiyaçlarını karşılayan bir oluşum olduğu düşünülmektedir. Oda ise bu kentte daha özel bir alanı temsil eder. Beytten farklı bir mekana karşılık gelmesi durumu belgelerde de ifade edilmiştir. Gaziantep 131 numaralı Şeriye Sicilinde bulunan 74 numaralı belgede konut mekanları sıralanırken "... şahnişli bir fevkani beyt tahti oda kibleye nazır bir tahtani beyt ve bir matbah ve bir havz-ı ma ve havlu..." ifadeleri yer bulmuştur (Güdeloğlu, 2013). Yine başka bir belgede Antep 109 numaralı Şeriye Sicilinde bulunan 366 belge numaralı satış belgesinde "... bir fevkani ve bir tahtani beyt ve bir matbah ve bir bi'r-i mâ ve hariciye bir tahtani oda ve havlu..." tanımlamasına yer verilmiştir (Karasakal, 2010). Bu doğrultuda Gaziantep konutu tipoloji çalışması yapılırken beyt ve oda mekanlarını ayrı değerlendirmek, oda mekanının konutta bulunmasının konuttaki etkisini inceleyebilmek açısından önemlidir.

İncelenen satış belgelerinde konutlar 4 kategoriye ayrılmıştır (Tablo 2). Bunlardan ilki bahsi geçen konutlar içerisinde en gelişmiş konutu tanımladığı düşünülen konut tipidir. Birinci tipte en az bir beyt, en az bir oda, avlu ve en az bir hizmet mekanı bulunmaktadır. 2. Tipte en az bir beyt, avlu ve en az bir hizmet mekanı bulunmaktadır. 3. Tip konutlar avlusu bulunmayan tek tiptir. Bu kategorideki konutlarda en az bir beyt ve en az bir hizmet mekanı bulunur. 4. Tip en az bir beyt ve avludan meydana gelmektedir. Bu kategoride de oda ve hizmet mekanları bulunmaz.

Tablo 2. Konut Tiplerinin Mekan Bileşenleri

1. TİP	2. TİP	3. TİP	4. TİP
• Beyt • Oda • Avlu • Hizmet Mekanı	• Beyt • Avlu • Hizmet Mekanı	• Beyt • Hizmet Mekanı	• Beyt • Avlu

3. Bulgular

18. yüzyıl ile 19. yüzyılın ilk yarısının araştırıldığı çalışmanın veri grubunu oluşturan 335 konut, belirlenen tiplere göre kategorize edilmiştir. Bu konutlar içerisinde 279 konut değerlendirmeye alınırken, 56 konut mekan bileşenleri bakımından belirlenen kategorilerin dışında kaldığı için değerlendirmeye dahil

edilmemiştir. Tipolojiye dahil edilen konutların belirli tiplerde yoğunluk gösterdiği gözlemlenmektedir (Tablo 3). Tip 2 olarak tanımlanan beyt, avlu ve hizmet mekanı bileşenlerinden oluşan 188 konut, %56,1 oranla en sık karşılaşılan konut tipidir. Bunu takiben Tip 4 %11,3 oranla 38 konutta karşımıza çıkmaktadır. Tip 1 %11,0 oranla 37 konutta görülmektedir. Tip 3 bu sıralamada avlusu bulunmayan tek konut tipini nitelemesiyle birlikte en az rastlanan konut tipi olmuştur. Bu tip ile %4,8 oranla 16 konut satışında karşılaşılmıştır.

Tablo 3. Konutların Tiplere Göre Dağılımları

Toplam Konut Sayısı		TİPLER	TİP1	TİP2	TİP3	TİP4
335			Beyt	Beyt	Beyt	Beyt
%100			Oda	Avlu	Hizmet Mekanı	Hizmet Mekanı
			Avlu	Hizmet Mekanı		Avlu
Tipolojiye Dahil Edilebilen	Tipoloji Dışında Kalan	SAYI	37	188	16	38
279	56	YÜZDE	%11,0	%56,1	%4,8	%11,3
%83,3	%16,7					

Antep'in 18. ve 19. yüzyıl konutları üzerine yapılan tipoloji çalışmasında belirlenen tiplerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, hangi tip konutun hangi yıllar arasında yaygın olduğunu sorusu cevap bulacaktır. Dağılımın daha net ve elverişli sonuçlar vermesi adına yıllar 25 yıllık aralıklarla kaydedilmiştir. Bu anlamda Tablo 4 incelendiğinde, en yaygın konut tipi olan Tip 2'nin 1696-1725 yılları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Kentte bu yıllarda beyt, avlu ve hizmet mekanı birimlerinden oluşan konut tipinin popüler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte araştırmaya konu olan belgelerin bahsi geçen yıl aralıklarına homojen dağılım sergilemediği de göz önünde bulundurulduğunda kesin bir yargıya varmak doğru değildir. Tip 4 olarak kategorize edilen beyt ve avludan oluşan konut tipinin yine çoğunlukla 1696-1725 yıllarında görüldüğü söylenebilir. En gelişmiş konut tipini tanımlayan Tip 1, belgelerin 1696-1725 yılları arasında yoğunlaşmış olmasına karşın 1751-1775 yılları arasında gözlemlenmesi kentin gelişim sürecini yansıtan bir durum olarak düşünülebilir.

Tablo 4. Tiplerin Yıllara Göre Dağılımı

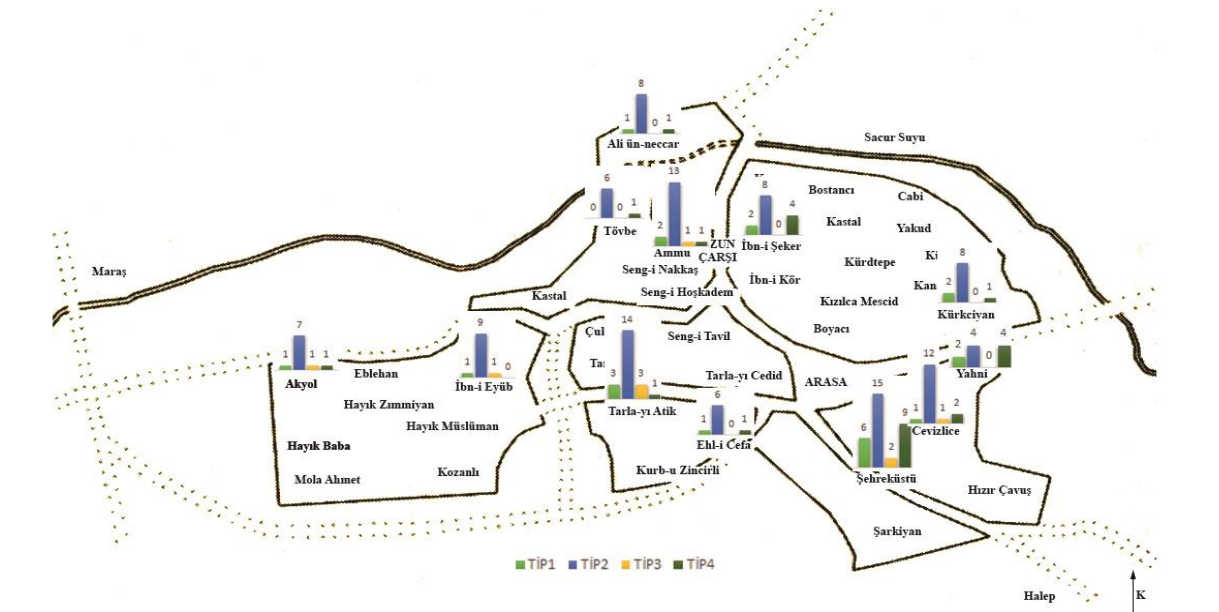
	TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	
Yıl Aralıkları	Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	Toplam
1696-1725	18	121	2	31	172
1726-1750	6	18	6	2	32
1751-1775	11	40	5	4	60
1776-1800	2	3	3	0	8
1801-1825	0	4	0	1	5
1826-1831	0	2	0	0	2
Toplam	37	188	16	38	279

Belirlenen konut tiplerinin kente yayılımının araştırılması, yerleşimlerin şekillenmesi ve kentin gelişim yönü hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayabilir. Bu doğrultuda bahsi geçen tiplerin mahallelere dağılımları araştırıldığında Tip 1 in Şehreküstü, Kızılca Mescit ve Tarla-yı Atık mahallelerinde yoğunlaştığı söylenebilir (Tablo 5). Tip 2'ye dahil olan konutlardan mahallesi belirtilmeyen bir konut dışarıda bırakıldığında bu konut tipinin genellikle Amu, Cevizlice, Şehreküstü ve Tarla-yı Atık mahallelerinde belirlendiği görülmektedir. Tip 3 grubundaki konutların sayısının azlığı, bu konut tipinin yayılımı ile ilgili net bir bilgi vermese de Tarla-yı Atık, Şehreküstü, Şarkıyan ve Cabi mahallelerinde görüldüğü söylenebilir. 4. Tip konut grubunun Şehreküstü, Yahni, İbn-i Şeker mahallelerinde konumlandığı gözlemlenmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Konut Tiplerinin Mahallelere Göre Dağılımları

Mahalle	TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	Toplam
	Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
Akyol	1	7	1	1	10
Ali Neccar	1	8	0	1	10
Amu	2	13	1	1	17
Beg	0	4	0	1	5
Boyacı	1	1	0	0	2
Cabi	1	2	2	0	5
Cevizlice	1	12	1	2	16
Çukur	2	4	1	0	7
Ehl-i Cefa	1	6	0	1	8
Hayık Müslüman	0	5	0	2	7
Hayık Zımmiyan	0	1	1	0	2
Hayık Baba	0	2	0	0	2
Hızır Çavuş	0	4	0	0	4
İbn-i Şeker	2	8	0	4	14
İbn-i Eyyüb	1	9	1	0	11
Kal'a	1	1	0	1	3
Kanalıcı	0	4	0	1	5
Karasakal	0	4	0	0	4
Katsal/Kastel	0	4	0	0	4
Kayacık	0	2	0	2	4
Kayser/Kaysar	0	3	0	1	4
Kızılca Mescid	3	5	0	0	8
Kozluca	0	4	0	0	4
İbn-i Kör	0	1	0	0	1
Kurb-ı Zincirli	1	7	1	0	9
Kurb-ı Bostancı	1	3	0	2	6
Kürkciyan	2	8	0	1	11
Kürtinciyan	2	2	0	0	4
Musulluzade	0	1	0	0	1
Seng-i Hoşkadim	0	3	0	0	3
Seng-i Tavil	1	3	0	0	4
Sengi Nakkaş	1	0	0	0	1
Şarkıyan	0	0	2	1	3
Şehreküstü	6	15	2	9	32
Tarla-yı Atık	3	14	3	1	21
Tarlayı Cedid	0	3	0	0	3
Taşlakı	0	1	0	0	1
Tövbe	0	6	0	1	7
Yahni	2	4	0	4	10
Mahalle Belirlenemeyen	1	3	0	1	5
Toplam	37	187	16	38	278

Mahallelerde hangi konut tipinin daha yaygın olduğunu görmek, Antep'in bahsi geçen döneme ait bir haritası üzerinde daha net kavranacaktır (Resim 1). Harita üzerine işlenen grafikte konut tiplerinin satış belgelerinde en sık rastlanan mahalleler olan Akyol, Ali Neccar, Amu, Cevizlice, Ehl-i Cefa, İbn-i Şeker, İbn-i Eyyub, Kürkciyan, Şehreküstü, Tarla-yı Atık, Tövbe, Yahni mahallelerinin sayıları işlenmiştir. Bu doğrultuda tüm mahallelerde Tip 2'nin daha yoğun bulunduğu net bir şekilde görülmektedir. Bununla birlikte kentinin güney ve doğu yönündeki mahallelerde çalışmada daha nitelikli bir konutu temsil eden Tip 1'in daha yaygın olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Konut Tiplerinin Mahallelere Dağılım Haritası

Araştırma döneminde elde edilen konutların bir ve iki katlı olduğu görülmüştür (Tablo 6). Bu konutların oluşturulan tiplere dağılımına bakıldığında Tıp 2 grubuna ait iki konutun kat bilgisi olmadığından araştırma dışında bırakılmıştır. En gelişmiş konut tipini karşılayan Tıp 1 in yüksek oranda iki katlı olması göze çarpmaktadır. Diğer kategorilerde kat sayıları arasındaki fark önemli sonuçlar doğurmasa da örneğin Tıp 4 ün genellikle bir katlı oluşunun, bu konut tipinin daha az gelişmiş bir grubu temsil ettiği sonucuna varılabilir.

Tablo 6. Konut Tiplerinin Kat Dağılımları

	TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	
Kat Sayıları	Beyt Oda Avlu	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	Toplam
	Hizmet Mekanı				
Bir Katlı	8	104	7	24	143
İki Katlı	29	82	9	14	134
Toplam	37	186	16	38	277

18. ve 19. yüzyıl konutları üzerine yapılan tipolojik araştırmanın bir diğer basamağını, Anadolu ve civar yerleşimlerde sıklıkla görülen, konutun iki bölümlü olarak organizasyonu sonucu şekillenen dahiliyeli hariciyeli konutların bu tipler içerisindeki nasıl yer bulduğu oluşturmaktadır. Tip 1 olarak nitelendirilen ve bu çalışmada önemli bir yeri olan “oda” mekanının bulunduğu konut tipine ait grup, her ne kadar hem dahiliyeli hariciyeli hem de tek bölmeli konut örnekler barındırsa da önemli bir bölümünün dahiliyeli hariciyeli olarak düzenlendiği açıktır. En yaygın konut tipi olan Tip 2’nin, neredeyse tamamı tek bölmeli olarak organize edilmişken diğer iki tipte de benzer durum söz konusudur (Tablo 7).

Tablo 7. Konut Tiplerinin Yapı Şekillenişine Göre Gruplandırılması

	TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	
Yapı Şekillenışı	Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	Toplam
Dahiliyeli Hariciyeli	23	6	1	2	32
Tek Bölmeli	14	182	15	36	247
Toplam	37	188	16	38	279

Bölgenin karakteristik özelliğini yansıtan, Antep konutunun en önem verilen mekanı olarak ifadelendirilen eyvanın, bahsi geçen dönemde sınırlı belgede de olsa konutlarda yer bulduğu gözlemlenmektedir. Araştırma kapsamındaki konut tipleri içerisinde sadece Tip 1 ve Tip 2 gruplarında karşılaşılan eyvanın konutta ana konut mekanında veya hariciyede bulunduğu gözlemlenmektedir (Tablo 8). Ana konut mekanında bulunan eyvan Tip 1 de 3 konutta, Tip 2 de 7 konutta belgelere kaydedilmiştir. Hariciyede bulunan eyvanlar ise Tip 1 de 2 konutta tespit edilmişken Tip 2’de 1 konutta yer bulmuştur. Her ne kadar Tip 2 grubundaki eyvanlı konut sayısı daha fazla olsa da bu gruptaki konut sayısının eyvanlı konut sayısına oranı ile Tip 1 grubundaki konut sayısına oranla eyvan bulunma durumu karşılaştırıldığında Tip 1 de eyvanın önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Antep konutunda bir diğer karakteristik özellik şahnişin varlığıdır. Sadece 3 konutta kaydedilen şahnişin, Tip 1 de 2 konutta tip 4’te 1 konutta gözlemlenmiştir.

Tablo 8. Konut Tiplerinde Eyvan ve Şahnişin

		TİP	TİP2	TİP3	TİP4	Toplam
Eyvan/Şahnişin		Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
	Ana konutta	3	7	0	0	10
	Hariciyede	2	1	0	0	3
Şahnişin		2	0	0	1	3
Toplam Konut Sayısı		37	188	16	38	279

Antep konutunun hem yaşama hem de üretim mekanı olan ve hemen hemen her konutta görülen avlu, bu tipoloji çalışmasının değerli bir araştırma adımı oluşturmaktadır. Antep konutunda avlulu konutlar, çift avlulu ve tek avlulu olarak ayrılmaktadır. Çift avlu durumunun konutun varlıklı bir aileye ait olmasıyla, dolayısıyla konutun gelişmişlik düzeyiyle bağlantılı olduğu kesindir. Nitekim çift avlu durumunun tamamının dahiliyeli hariciyeli konutlarda olması bu durumu destekler niteliktedir. Bununla birlikte çift avlulu konutların tipoloji gruplandırmasında tamamına yakınının Tip 1 de yer aldığı gözlemlenmektedir (Tablo 9). Tespiti yapılan 9 çift avlulu konuttan sadece 1 inin Tip 2 de belirlendiği, Tip 4’te çift avlulu konuta rastlanmadığı görülmektedir. Tip 3 grubu avlusuz tek grup olarak bu değerlendirmenin dışında kalmıştır.

Tablo 9. Konut Tiplerinde Avlu Dağılımı

		TİP1	TİP2	TİP4	Toplam
Avlu Sayısı		Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
	Çift Avlulu	8	1	0	9
	Tek Avlu	29	187	38	254
Toplam		37	188	38	263

18. ve 19. yüzyıl Gaziantep konutlarında ailenin su ihtiyacı avlularda konumlanan kuyular ile karşılanmaktadır. Konutun avlusunda bulunan bu kuyular genellikle o evde yaşayan aileye ait olsa da miras, satış gibi durumlar neticesinde kuyular ortak kullanıma da açık olabilmektedir. Kapsam dahilinde belirlenen konut tipleri irdelendiğinde Tip 1 grubunda çoğunlukla kuyu bulunduğu görülmektedir (Tablo 10). Tip 2 grubunda bulunan kuyunun Tip 1’e oranla daha az konutta mevcut olduğu söylenebilir. Tip 3 olarak kategorize edilen ve avlusuz olduğu bilinen grupta iki konutta kuyu bulunması ilginç bir durumdur. Bu satışlarda avlunun belirtilmemesinin sebebi avlunun satışa dahil olmaması veya belgelerin okunması ile ilgili bir sınırlılık olabilir.

Tablo 10. Konut Tiplerinde Kuyu Dağılımı

Kuyu Durumu		TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	Toplam
		Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
Kuyu	Tek Kuyu	25	126	2	15	168
	Çift Kuyu	0	3	0	0	3
Toplam		25	129	2	15	171
Toplam Konut Sayısı		37	188	16	38	279

Satış belgelerinde satışı gerçekleşen konutun içinde konutla birlikte satılan dükkanlar bulunmaktadır. Bu dükkanların belirlenen konut tiplerine dağılımına bakıldığında toplam 15 dükkanlı konuttan Tıp 1 kategorisinde sadece bir konutta dükkan olduğu, onun da Hallaç dükkanı olduğu görülmektedir. Tıp 2 de dört farklı dükkan gözlemlenirken hallaç dükkanının bu kategoride dört konutta satışı yapıldığı görülmektedir. Tıp 3'te görülen toplam dört dükkanın dördünün de farklı işlevlerde olduğu görülürken Tıp 4 grubundaki dört dükkanın da hallaç dükkanı olduğu belirlenmiştir (Tablo 11).

Tablo 11. Konut Tiplerine Dahil Olan Dükkanlar

Dükkanlar		TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	Toplam
		Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
Abacı Dükkanı		0	0	1	0	1
Culah Dükkanı		0	0	1	0	1
Culah ve Berber Dükkanı		0	0	1	0	1
Dükkan evi		0	0	1	0	1
Hallaç Dükkanı		1	4	0	4	9
Külâh Dükkanı		0	1	0	0	1
Salca Dükkanı		0	1	0	0	1
Toplam		1	6	4	4	15

Araştırma kapsamında incelenen satış belgelerinde belki de en önemli husus konut karşılığı ödenen paradır. Gaziantep konutlarında çeşitli aralıklarda konut fiyatı görülmekte, bu çeşitliliğin konutların gelişmişlik durumuyla ilişkisi olabileceği düşünülmektedir (Tablo 12). Bu doğrultuda bakıldığında Tıp 1 kategorisindeki konutların ağırlıklı 51-300 kuruş aralığında dağılım gösterdiği söylenebilir. Tıp 2 grubundaki konut fiyatları çeşitli aralıklara dağılmış olsa da en fazla 0-50 kuruş arasında bir fiyata satıldığı görülmektedir. Benzer şekilde Tıp 3 ve Tıp 4'ün de çoğunlukla 0-50 kuruş arasında satıldığı görülmektedir.

Tablo 12. Konut Tiplerinin Satış Fiyatlarına Dağılımları

Satış Fiyatı		TİP1	TİP2	TİP3	TİP4	Toplam
		Beyt Oda Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Avlu Hizmet Mekanı	Beyt Hizmet Mekanı	Beyt Avlu	
0-50 Kuruş		0	73	7	19	99
51-100 Kuruş		9	40	1	10	60
101-200 Kuruş		10	46	5	7	68
201-300 Kuruş		8	16	1	0	25
301-400 Kuruş		3	6	0	0	9
401-500 Kuruş		3	1	0	2	6
501-1000 Kuruş		2	3	1	0	6
1001-3550 Kuruş		2	2	0	0	4
Toplam		37	187	15	38	277

4. Sonuç

Şeriye sicilleri, Osmanlı topraklarında varlığını ortaya koymuş her yerleşim için değerli bir veri grubunu oluşturmaktadır. Nitekim bu çalışma da Gaziantep kentine ait günümüzde varlığını devam ettiren veya ettirmeyen konutların, araştırılan dönem içindeki şekillenışı hakkında bilgi sahibi olunabilmesine önemli bir katkı sunmaktadır. Bu çalışmada, Gaziantep'in 1696-1831 yılları arasına ait konut tiplerini irdelemek, incelenen döneme dair analiz yapmak amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında incelenen 24 adet Şeriye sicilinden tespiti yapılan 335 konut, tipolojik açıdan araştırılmıştır. Oluşturulan kategorizasyon sonucu bahsi geçen 335 konutun 56 adedi bu tipolojik ayrışmanın dışında kaldığından araştırma 279 konut üzerinden sürdürülmüştür.

Araştırma sonucunda bahsi geçen yıllarda Tip 2 olarak kategorize edilen en az bir beyt, avlu ve en az bir hizmet mekanından oluşan konutun en yaygın konut tipi olduğu belirlenmiştir. Odanın bu dönemde konutlarda yavaş yavaş konutlarda yer bulduğu düşünülse de Tip 1 grubunun sayısı da azımsanmayacak ölçüdedir. Avlusuz tek tipi tanımlayan Tip 3'ün bu gruptandırma en az karşılaşılan konut tipi olması, Gaziantep konut geleneğinde avlunun önemini destekleyen bir bulgudur.

Araştırma kapsamında incelenen satış belgelerinin yıllara dağılımı her ne kadar homojen olmasa da konut tiplerinin yıllar içerisindeki konumlanması hakkında bir fikir sahibi olunmasını sağlayabilir. En gelişmiş konut tipi olan Tip 1'in bu anlamda yıllardaki gözlemlenışı, kentin gelişimi ile ilişkisini ortaya koymaktadır. Oda, Anadolu'ya özgün bir oluşum olarak muhtemelen 18. yüzyıllarda Gaziantep'e geldiği varsayıldığında, bu coğrafyada odanın geç var olduğu söylenebilir. Bununla birlikte beyt kavramının Emevi kasırlarında bile görüldüğünü bildiğimizden, odanın beytten daha gelişmiş bir mekan tanımladığı açıktır (Bayhan, 2016). Bu durumu, Gaziantep'te oda bulunan konutların çoğunlukla iki katlı olması ve dahiliyeli hariciyeli konutlarda sıklıkla görülmesi de desteklemektedir.

Odanın varlığı ile kentin gelişimi arasında güçlü bir bağ olduğu düşünüldüğünde, oda mekanını barındıran konutların kentin doğu ve güney yönlerinde daha fazla karşılaşıyor oluşu, kentin gelişim yönü hakkında bir fikir sahibi olunmasını sağlayabilir. Nitekim bu durum paylaşılan harita üzerinden de açıkça okunmaktadır. Gaziantep'in Halep ve Şam ile olan ticari ve kültürel ilişkisi, odanın bahsi geçen kentte görülmesine katkısı olmuş olma ihtimali bulunmaktadır. Ancak odanın Anadolu'da özellikle de İstanbul'da çok daha erken dönemlerde görüldüğü bilindiğinden, Gaziantep'te odanın varlığının hangi etkileşim yönünden etkilendiği konusuna açıklık getirmemektedir.

Gaziantep kentinin belirli dönemine ait yapılan bu tipoloji çalışması, daha önce üzerinde durulmayan bir dönemi konu aldığından ve oda ile beyt mekanlarının ayrımı üzerine kurulu olduğundan, alana katkısının önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın devamında Gaziantep'in farklı dönemlerine ait konutların incelenmesi ve bölgede bu durumun yayılımının araştırılması bu çalışmayı geliştirecek diğer durumlardır.

5. Extended Abstract

The study emerged with the question of whether a typology study can be done by examining the space components defined in the sales documents in the Kadi registry. The scope of the study consists of Gaziantep Kadi registries. In this direction, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 71, 96, 98, 99, 108, 109, 111, 113, 120, 122, 123, 125, 129, 131, 135, 137, 141, Gaziantep Kadi records, with registration number 142, covering the years 1696-1831, were kept within the scope of the study, and it was determined that transcription studies of the specified registry records were carried out in 27 theses. A total of 335 houses constitute the main scope of this study.

For the typology study carried out in the study, the houses in the sales documents were divided into 4 categories. Type 1, which defines the most developed residence, has at least one couplet, at least one room, courtyard and at least one service area. Type 2 has at least one couplet, courtyard and at least one service space. Type 3 residences are the only type that does not have a courtyard. Houses in this category have at least one couplet and at least one service space. Type 4 consists of at least one couplet and a courtyard.

The 335 houses that constitute the data set of the study were categorized according to the determined types. While 279 houses among these houses were evaluated, 56 houses were not included in the

evaluation because they fell outside the determined categories in terms of space components. The 188 houses defined as Type 2, consisting of bayt, courtyard and service space components, are the most frequently encountered housing type with a rate of 56.1%. Following this, Type 4 occurs in 38 residences with a rate of 11.3%. Type 1 is seen in 37 houses with a rate of 11.0%. Type 3 is the only housing type that does not have a courtyard and is the least common housing type. This type was encountered in 16 house sales with a rate of 4.8%.

When we look at the distribution of houses over the years, it is seen that Type 2, which is the most common housing type, was concentrated between 1696-1725, while the housing type consisting of couplets and courtyards, categorized as Type 4, was mostly seen between 1696-1725. Type 1, which defines the most developed housing type, was observed between 1751-1775, although the documents were concentrated between 1696-1725, and can be considered as a situation that reflects the development process of the city.

When the distribution of the types to the neighborhoods was investigated, Type 1 was found in Şehreküstü, Kızılca Mescit and Tarla-yı Atik neighborhoods, Type 2 was generally found in Amu, Cevizlice, Şehreküstü and Tarla-yı Atik neighborhoods, and Type 3 was found in Tarla-yı Atik, Şehreküstü, Şarkıyan and Cabe neighborhoods. It is observed that Type 4 is located in Şehreküstü, Yahni, İbn-i Şeker neighborhoods.

When we look at the floor distribution of the types, it stands out that Type 1 has a high proportion of two floors. Although the difference between the number of floors in other categories does not lead to significant results, it can be concluded that, for example, Type 4 is generally one-storey and this housing type represents a less developed group.

When the houses are examined as internal and external and single-sectioned, it is clear that a significant part of Type 1 is arranged as internal and external. While Type 2, the most common housing type, is almost entirely organized as a single compartment, a similar situation applies to the other two types.

The distribution of houses in iwans, “sahnisin”, courtyards, wells and shops was also examined according to the types mentioned in the study.

When we look at the price distribution of the houses, it can be said that the houses in the Type 1 category are mostly distributed between 51-300 kuruş. Although house prices in the Type 2 group are distributed in various ranges, it is seen that they are sold for a maximum price between 0-50 kuruş. Similarly, it is seen that Type 3 and Type 4 are mostly sold between 0-50 kuruş.

This typology study, conducted for a specific period of the city of Gaziantep, is thought to have an important contribution to the field, as it covers a period that has not been studied before and is based on the distinction between oda and couplet spaces. In the continuation of the study, examining the houses from different periods of Gaziantep and investigating the spread of this situation in the region are other situations that will improve this study.

Keywords: Kadi Records, Gaziantep, Housing, Typology, Sales Documents.

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı / Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları Büşra SAĞLAM DORUK %50/ Hicran Hanım HALAÇ %50 şeklindedir.
The authors' contribution rates in the study are Büşra SAĞLAM DORUK %50/ Hicran Hanım HALAÇ %50 form.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.
This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.

Kaynakça

- Atalar, A. (2004). *Osmanlı Dönemi Antep Evleri*. Merinos Yayınları.
- Bayhan, A. A. (2016). İslam Sanatının Karakterine Dair Bir Analiz: Saray Örneği. *Uluslararası Kışilik ve Karakter İnşasında Dinin Yeri Sempozyumu*, (s. 123-151). Ordu.
- Canbakkal, H. (2009). *17. Yüzyılda Ayntab: Osmanlı Kentinde Toplum ve Siyaset*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çakır, İ. E. (2010). XVI. Yüzyılda Ayntab Şehri.
- Çınar, H. (2000). 18. Yüzyılın İlk Yarısında Ayıntab Şehrinin Sosyal ve Ekonomik Durumu.
- David, J.-C. (1975). Alep, Dégradation Et Tentatives Actuelles De Réadaptation Des Structures Urbaines Traditionnelles. *Bulletin D'études Orientales*, 19-50.
- Erman, O., & Geyyas, F. L. (2022). Konut ve Kültür İlişkisi Bağlamında Gaziantep Geleneksel Konutunda Üretimin Mekâna Yansıması. *Milli Folklor*, 17(135), 173-189.
- Erol, İ. L. (1993). Kahramanmaraş ve Gaziantep'teki Geleneksel Evler.
- Faruqi, S. (2009). *Orta Halli Osmanlılar: 17. Yüzyılda Ankara ve Kayseri'de Ev Sahipleri ve Evler*. (H. Çalışkan, Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Güdeloğlu, A. (2013). 131 Nolu Şer'iyye Sicil Defterine Göre Gaziantep'in Kültürel, Sosyal ve Ekonomik Durumu.
- Karasakal, M. (2010). 109 Numaralı Ayıntab Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.
- Kıvrım, İ. (2005). Şeriye Sicillerine Göre 17. Yüzyılda Konya ve Ayıntab Şehirlerinde Gündelik Hayat.
- Kıvrım, İ. (2009). 17. Yüzyılda Gaziantep'te Ailenin Yaşadığı Mekân: Ev (Özellikleri ve Fiyatları). *Hacetepe Üniversitesi Türkiyat araştırmaları (HÜTAD) dergisi*, 69-97.
- Özcan, R. (1993). 17. Yüzyılda Konyada Mülk Satışları ve Fiyatlar (1640-1665).
- Pierce, L. (2005). Ahlak Oyunları: 1540-1541 Osmanlı'da Ayntab Mahkemesi Ve Toplumsal Cinsiyet. (Ü. Tansel, Çev.) İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.